

ŁUDZIĆ (39) *vb impf*

inf łudzić (3). ◇ *praes 1 sg* łudzę (3) [*w tym: -e* (1)]. ◇ *2 sg* łudzisz (4). ◇ *3 sg* łudzi (20). ◇ *2 pl* łudzicie (1). ◇ *3 pl* łudzą (3). ◇ *praet 3 pl m pers* łudzili (1). ◇ *imp 3 pl* niech łudzą (1). ◇ *part praes act* łudząc (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Zwodzić, oszukiwać; ductare, vanare* *Mącz, Cn; lactare Cn* (29) : *Ductare amicum, Ludzić á więzić około liebie. Mącz 96a, 475b; W tym Amurat Turecki Carz łto tyfiąc ludzi/ Przeprowadził przez Helefpont/ á Włofka ftraż łudzi/ Genuenfes z Weneti co tám portu ftrzegli/ Przenáięci od Turkow rožno lię rozbiegli. StryjKron 602.*

łudzić kogo (3): *Też cie wiedzie onże czárt/ ábyś [...] nábywał tego nędznego bogáctwá fwiáthá tego/ łudzác cie iáko profataká/ á vkázuiáci moźności iego á rofkofzy ie⁸⁰ RejPos 82v; Rozmáicie wy fwoie małżonki łudzićie/ A fwą wrodną chytróścią zá nofy wodzićie. ZbylPrzyg A3v. Cf »zdradnie kogo łudzió«.*

łudzić kogo czym (1): *RejJóz H4 cf »zdradnie kogo łudzić«.*

łudzić kim [= kogo] (4): *Y zwiedli k łobie byli w tym niemáło ludzi/ Bowiem więc czárt nadobnie ták fwoiemi łudzi/ Powiedáiąc: iż my to foremniey vmiemy/ Iáko Bogá vbłagác/ niżli Moizéfz wiemy. RejWiz 182; Habeo frustra, Ludzę kem [!]. Mącz 150d; PaxLiz C2v. Cf »łudzić wzajem sobą«.*

łudzić kim [=kogo], czym (1): *Krol Angielłki Henrykus/ wydał kfiążki przeciw Papieżowi/ iáko łudzy ludźmi tym Koncilium/ iáko też záciemnia Bożá chwałę BielKron 217v.*

Zwroty: »łudzić wzajem sobą« (1): *y ci co więc Obiecowáli komu pomoc [errata zmienia: pomagác] ná páńftwo Y ci ktorzy też o nie ftáráli fię v nich, Ludzili wzaiem łobą CiekPotr 50.*

»zdradnie kogo łudzić« (1): *fproftny grzech v boga fnadz y v włzech łudzy Kiedy kto piękną poftawą zdradnie kogo łudzy RejJóz H4.*

Szereg: »zwodzić, łudzić« (1): *máchlerze/ tylko łudzi zwodzą/ Dla poźytku fwoiego/ nimi dźiwnie łudzą. PaxLiz C2v.*

W przen (18) :

łudzić kogo (12), *co* (2): *O nędzna márna zyemio czemuż nas ták łudzisz/ Ty mizerne nędzniki przecz ták márnie trudzisz. RejWiz 87; Nie leż pod lieć w nádzyeię nábycia więtfzego/ Rádźey vżyw w wolności coć Pan Bog dał fwego. Niech cie waby nie łudzą/ niech nie mylą wśpary RejWiz 106, 83, 84v, 121v; Pátrźmy fzczeńcia ná ziemi/ gdy nas wodá łudzi. RejZwierz 31v; RejPos 217v; Ale coź máią czynić towarzyszze chudzi/ Gdy więc tá krotofilá y ftárfze ták łudzi. RejZwierc 252, 170; Ale ná iáwifz płácze fwéy lekkości? Czy mię pokufá łudzi krom winności? KochPieś 7; CiekPotr 17. Cf łudzić kogo, co czym.*

łudzić kogo, co czym (3): *ten nędzny fwiát thymi omyłkámi miał záwždy łudzić [!] á vnoić wierne iego RejPos 316; [Węgry] To ielt ziemiá obfita gdyby miałá ludzi/ Táki też iedno mitręgá fwoie czáfy łudzi. RejZwierc 241 v; niezczęście [...] y ptaki y łudzi/ Swoią chytróścią wzaiem nieobácznie łudzi. KmitaSpit B2v.*

łudzić kim [= kogo] (3): *RejWiz 95; O niezczęfna fortuna toż ták łudzisz námi/ Ze w tyle fprawiedliwość/ dla ciebie zá námi. RejZwierz 41v; Ludzi męźnych załugi przed pánem pokátnie*

Tłumią domatorowie. [...] Iuż fię Zmocnił wżeteczny nałog, podbił pod moc swoię Práwá, że imi ludzi, nieináczye iedno Iáko kto ftáry dziećmi. *CiekPotr* 78.

W porównaniu (2): O nędzna obłudności/ o nádzyeio lżywa/ [...] Rownie by czaczkem dzyeci tak nas wżytki ludziż/ A w tym nędznym żywocie iedno dármo trudziż. *RejWiz* 83; *CiekPotr* 78.

W charakterystycznych połączeniach: czasy ludzić, myśl [czyjǫ]; chytróścią ludzić, mitręgǫ, omyłkami; nieobacznie ludzić, prawie, wszetecznie; krotofilá ludzi(-q), pokusa, waby, woda.

Fraza: »świat ludzi« (4): O wżzechmogący Pánie toć mi žal tych ludzi/ Co ie to ten marny świat tak wżetecznie ludzi. *RejWiz* 84v, 95; *RejZwierc* 167, 170.

Zwrot: »ludzić zdradliwie« (1): nie vtrapi oná [Wenera] Nikogo, iedno tego kto fię iey łam poda: Tych prágnie, tych pilnuie, tych ludzi zdradliwie, Tych odwodzi pochlebftwem swym od rády zdrowey. *CiekPotr* 17.

2. Wabiąc przyciągać, przyzywać; lacere, perlicere Calep (7) : Perlicio – Prziwabiam, łudzę. *Calep* 784a, 577a.

łudzić kogo na co (1): Myfliwczy gdy swe pány ná myfliłtwo łudzą/ Temi ie też trąbami y z wieczorá budzą. *RejZwierc* 120.

W przeni (4) :

łudzić kogo (2): Widząc ten świat z dziwnemi klatkami/ Iáko chytrze wiełza ie nád námi A iáko nas do nich dziwnie wabi/ Y iáko nas ludzi chude draby *RejAp* 199. *Cf łudzić kogo do czego*.

łudzić kogo do czego (1): Pátrzyżę tego chłopá márnígo łprofnégo/ Tego światá chytrego ná wżem obłudnego. [...] Náftáwiał nam krzewiny z roznemi przyłmáki/ Do ktorych dziwno ludzi nędzne nieboraki. *RejWiz* 103v.

łudzić k komu, ku czemu (2): *GliczKsiąż* Fv; A zyarneczek rołkołfnych w koło onych krzakow/ [świat] Náłypał/ łudząc k łobyę/ rozlicznych przyłmákow. *RejWiz* 103v.

Szereg: »wabić i łudzić« (1): nie przyłtoyny yełt/ áby dzyecyę nye znáyąc rołkołfy/ áni też tych przypraw y przyłmákow/ ktore ku rołkołfy wabyą y łudzą/ przyłzło ku dobrej łáłce Bożey/ á záwołányu yákyemu myedzy ludźmi. *GliczKsiąż* Fv; *RejAp* 199.

3. Podstępnie, chytrze zdobywać, brać coś od kogoś, wyludzać (3) :

Zwrot: »pieniądze łudzić« [w tym: z kogo (1), czym (1)]: Pátrzciefz iákie vtráty ná vbogie ludzi/ [doktór z aptekarzem] Co żywo swemi kuńłzty ich pieniądze ludzi. *BielSat* B3v [idem *BielRozm* 13]; Iákie łtroie Sláhcianek/ iákie płochych ludzi/ Zyd/ Włółzek/ chytry narod pieniądze z nich ludzi. *BielRozm* 5, 13

Synonimy: **1.** oszukiwać, zwodzić; **2.** wabić.

Formacje współrzenne: łudzić się, obłudzić, odludzić, przyłudzić, włudzić, włudzić się, wyludzić, wyludzić się, złudzić; nawyludzać, odludzać, odludzać się, przyłudzać, włudzać, włudzać się, wyludzać, załudzać.

Cf **ŁUDZĄCY, ŁUDZENIE**